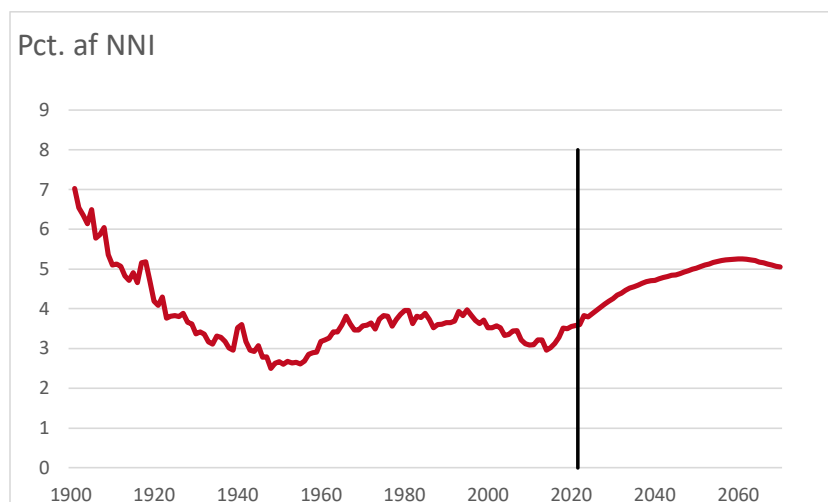

Baggrundsnotat til kapitel III: Aggregerede data for afdødes formue

Indledning

Figur III.1 i kapitel III om arv og arbejdsudbud viser et skøn over formuerne hos de afdøde danskere i perioden 1901-2070. Notatet her beskriver de gjorte antagelser bag tidsserien. Groft sagt kan tidsserien opdeles i tre perioder. Fra 1970-2022 tages udgangspunkt i aggregerede data fra SMEC's databank, som bygger på nationalregnskabet samt forskellige supplerende oplysninger. For perioden fra 1900 til ca. 1970 findes ikke officielle nationalregnskabstal. Der er derfor her suppleret med historiske data fra Abildgren (2015). For perioden fra 2023 til 2070 er anvendt data fra DØRs seneste langsigtede fremskrivning fra oktober 2023 foretaget ved hjælp af DREAM-modellen. Både ved koblingen fra præ-NR- til NR-data og fra NR- til DREAM-data er der uoverensstemmelser mellem de konkrete niveauer, til dels fordi definitionerne ikke altid stemmer helt overens. I disse tilfælde er henholdsvis de ældste historiske og DREAM-tallene justeret så de niveaumæssigt svarer til SMEC-tallene.

Figur 1. Figur III.1 i rapporten: Afdødes formue som andel af NNI 1901-2070.

Princippet i beregningerne

Det gælder definatorisk, at

$$b_{yt} = \mu_t m_t \beta_t,$$

hvor b_{yt} er den samlede formue hos afdøde som andel af nettonationalindkomsten (NNI) i år t , μ_t er aldersformueprofilen, dvs. den gennemsnitlige formue pr. afdød i forhold til den gennemsnitlige formue pr. indbygger, m_t er dødelighedsraten, her defineret som antal døde delt med den samlede befolkning, og β_t er formuekvoten (den private formue som andel af NNI).

Der anvendes følgende beregningsforudsætninger for at finde b_{yt} :

Aldersformueprofil

μ_t er den gennemsnitlige formue pr. afdød set i forhold til den gennemsnitlige formue pr. capita for hele befolkningen. Dette tal findes ikke i nationalregnskabet, men kan beregnes fra registerdata for husholdningernes formue i perioden 2014-21. Formuerne opdeles i henholdsvis pensionsformue (efter 40 pct. skat) og anden formue. Ifølge disse registerdata havde de afdøde en pensionsformue på 84 pct. af den gennemsnitlige pensionsformue for hele befolkningen. For anden formue var tallet 166 pct. Da pensionsformuen vokser i perioden relativt til den øvrige formue og vil fortsætte hermed i de kommende år i takt med pensionssystemets modning, beregnes μ_t som et vejlet gennemsnit af tallet for pensions- og ikkepensionsformuer.

1970-2021 beregnes det vejede gennemsnit ud fra data fra SMEC's databank for den samlede pensionsformues størrelse relativt til husholdningernes anden formue. Det fører til et fald i μ_t fra 1,61 i 1970 til 1,28 i 2021. For perioden 1901-69 fastholdes μ_t på 1,61. I fremskrivningen efter 2022 antages en gradvis modning af pensionssystemet frem til 2070, hvor μ_t for den samlede formue antages at være 1,66. Det antages altså, at når alle afdøde har levet hele deres tilværelse under de nuværende opsparingsbaserede pensionsforhold, vil fordelingen af pensionsformue mellem afdøde og andre svare til fordelingen af øvrig formue i 2014-21.

Dødelighedsrate

m_t tages fra DST's demografiske oplysninger. I gennemsnit for 1901-2023 er tallet 0,0109. Dødeligheden varierer over årene med en tendens til at tallet er højest i de ældste år (0,0159 i 1901).

I fremskrivningen efter 2023 frem til 2070 anvendes de tilsvarende data fra DREAMs og Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning.

Formuekvote

For formuekvoten β_t anvendes data fra SMECs databank for husholdningernes forbrugsbestemmende formue for perioden 1970-2022 som andel af NNI. Den

forbrugsbestemmende formue udgøres af summen af værdien af erhvervenes kapitalapparat, husholdningernes boliger og biler, den finansielle nettoformue i den private ikke-pensionssektor og pensionsformuen efter skat. Da denne formuetidsserie ikke er beregnet før 1970, anvendes for tidligere år data fra historiske nationalformueopgørelser i Abildgren (2015), hvor disse er korrigeret med andelen, som SMEC-tallet udgjorde heraf i 1970 (57,4 pct.).

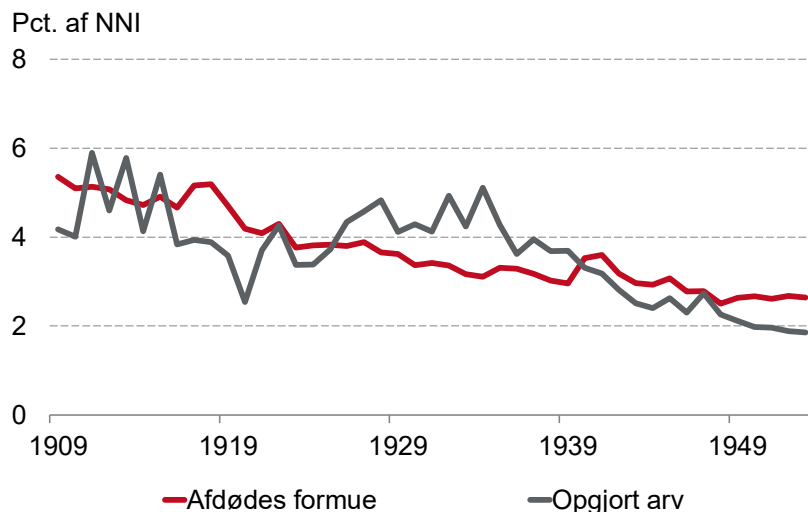
I fremskrivningen fra 2023 og frem anvendes her DREAMs data for summen af husholdningernes finansielle nettoformuer (eksklusive pensionsformuen), værdien af boligbeholdningen og 60 pct. af værdien af pensionsbeholdningen.

Sammenligning med arven som opgjort af Danmarks Statistik 1909-53.

Der er meget betydelig usikkerhed med hensyn til de opgjorte antagelser bag figuren. Det er således langtfra sikkert at forholdet mellem afdødes og hele befolkningens gennemsnitlige formuer har været konstant i den historiske periode inden 1970, eller at forholdet vil udvikle sig som forudsat i fremskrivningen. Ligeledes er der også stor usikkerhed med hensyn til størrelsen af de private husholdningers samlede formue både tilbage i tid og fremadrettet.

I figur 2 sammenlignes de ovenfor opgjorte størrelser for de afdødes formuer for årene 1909-1953 med tal for den officielt opgjorte arv i skifteretterne. I den nævnte årrække indsamlede og offentliggjorde Danmarks Statistik data fra skifteretterne for den samlede arv. Det ses at den opgjorte arv er præget af større udsving end den her beregnede formue for afdøde. De gennemsnitlige størrelser over hele perioden for de to tidsserier ligger ret tæt på hinanden: I gennemsnit udgjorde formuerne for de afdøde 3,70 pct. af NNI i perioden, mens det tilsvarende tal for den opgjorte arv var 3,64 pct.

Figur 2. Sammenligning med den opgjorte arv 1909-1953.

Danmarks Statistik har også for tre senere udvalgte år, nemlig 1970, 1976 og 1981, indsamlet aggregerede arvedata fra skifteretterne. I disse tre år udgør den officielt opgjorte arv et væsentligt lavere beløb end den her beregnede formue for de afdøde: Mens førstnævnte tal i alle tre år udgør 1,2-1,4 pct. af NNI, ligger sidstnævnte på 3,6-4 pct. af NNI.

Skatteministeriet foretog i samarbejde med Danmarks Statistik og Justitsministeriet en undersøgelse af de boer, der blev afsluttet ved alle skifteretter i perioden 1. maj til 31. oktober 1994, jf. Skatteministeriet (1996). Opregnet til helårsniveau udgjorde arvebeløbene ca. 10,8 mia. kr. i 1994, hvilket svarede til 1,3 pct. af NNI i 1994 altså på linje med de foregående undersøgelser fra 1970, 1976 og 1981..

Litteratur

Abildgren, K. (2015): Estimates of the National Wealth of Denmark 1845-2013. WP No. 92, Danmarks Nationalbank.

Skatteministeriet (1996): Skattepolitisk redegørelse. Skatteministeriet, oktober 1996.